EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 2.6.2021
COM(2021) 528 final

SDĚLENÍ KOMISE

Aktualizovaná zpráva o posíleném dohledu – Řecko, červen 2021

{SWD(2021) 528 final}

SOUVISLOSTI

Ekonomický vývoj a hospodářská politika Řecka se sledují v rámci evropského semestru pro koordinaci hospodářských politik a na základě rámce posíleného dohledu podle článků 2 a 3 nařízení (EU) č. 472/2013([1]). Posílený dohled nad Řeckem ([2]) potvrzuje skutečnost, že země musí pokračovat v provádění opatření, jimiž by vyřešila příčiny či možné příčiny hospodářských a finančních obtíží, a zároveň provádět strukturální reformy na podporu stabilního a udržitelného hospodářského růstu.

Posílený dohled poskytuje komplexní rámec pro sledování hospodářského vývoje a provádění politik potřebných k zajištění udržitelného hospodářského oživení. Umožňuje pravidelné posuzování nejnovějšího vývoje hospodářské a finanční situace Řecka, jakož i sledování podmínek veřejného financování a aktualizaci analýzy udržitelnosti dluhu. Posílený dohled poskytuje rovněž rámec pro hodnocení obecného závazku Řecka vůči Euroskupině ze dne 22. června 2018, a to pokračovat v reformách přijatých v rámci programu Evropského mechanismu stability, tyto reformy dokončit a zajistit, aby byly zachovány cíle důležitých reforem přijatých v rámci programů finanční pomoci. V této souvislosti se prostřednictvím posíleného dohledu sleduje plnění specifických závazků k dokončení klíčových strukturálních reforem zahájených v rámci programu, a to v šesti klíčových oblastech v dohodnutých lhůtách do poloviny roku 2022, jimiž jsou konkrétně: i) fiskální a fiskálně-strukturální politiky; ii) sociální zabezpečení; iii) finanční stabilita; iv) trh práce a výrobkové trhy; v) Řecká společnost pro majetek a účasti a privatizace a vi) modernizaci veřejné správy ([3]).

Toto je desátá zpráva o posíleném dohledu nad Řeckem. Vydává se spolu s hloubkovým přezkumem makroekonomické nerovnováhy a doporučeními pro jednotlivé země, která posuzují program stability Řecka na rok 2021 v rámci evropského semestru. Zpráva vychází ze zjištění mise, která se uskutečnila na dálku ve dnech 20. až 21. dubna 2021, a z pravidelného dialogu s příslušnými orgány. Misi podnikla Evropská komise společně s Evropskou centrální bankou ([4]); účast Mezinárodního měnového fondu se odehrávala v kontextu jeho rámce sledování po ukončení programu, zatímco Evropský mechanismus stability se účastnil v rámci svého systému včasného varování a v souladu s memorandem o porozumění o pracovních vztazích mezi Komisí a Evropským mechanismem stability ze dne 27. dubna 2018. Tato zpráva hodnotí plnění závazků Řecka vůči Euroskupině, pokud jde o reformy, které měly být dokončeny do konce roku 2020, a poskytuje informace o závazcích, které mají být splněny do poloviny roku 2021. Zpráva byla vypracována s přihlédnutím k informacím, které byly dostupné k datu uzávěrky dne 27. května 2021.

([1]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 472/2013 ze dne 21. května 2013 o posílení hospodářského a rozpočtového dohledu nad členskými státy eurozóny, jejichž finanční stabilita je postižena či ohrožena závažnými obtížemi, Úř. věst. L 140, 27.5.2013, s. 1.

([2]) Prováděcí rozhodnutí Komise (EU) 2021/998 ze dne 17. února 2021 o prodloužení posíleného dohledu pro Řecko.

([3]) https://www.consilium.europa.eu/media/35749/z-councils-council-configurations-ecofin-eurogroup-2018-180621-specific-commitments-to-ensure-the-continuity-and-completion-of-reforms-adopted-under-the-esm-programme_2.pdf

([4]) Pracovníci ECB se kontrolní mise účastnili v souladu s pravomocemi ECB, tzn. poskytovali svoje odborné znalosti v oblasti politik finančního sektoru a otázek zásadního makroekonomického významu, jako jsou hlavní fiskální cíle a potřeby udržitelnosti a financování. Kontrolní misi předcházela technická mise, která se rovněž uskutečnila na dálku, a to ve dnech 6. až 14. dubna 2021.

Tato zpráva by mohla sloužit jako základ pro rozhodnutí Euroskupiny o uvolnění dalšího souboru politicky podmíněných dluhových opatření v hodnotě 748 milionů EUR. Tato opatření byla s Euroskupinou dohodnuta dne 22. června 2018 a zahrnují převod výnosu odpovídajících částek plynoucích z držby řeckých státních dluhopisů centrálními bankami v rámci programu pro trhy s cennými papíry a dohody o čistých finančních aktivech a prominutí navýšeného úrokového rozpětí u některých úvěrů poskytovaných z Evropského nástroje finanční stability. Čtvrtá tranše politicky podmíněných dluhových opatření byla uvolněna po zasedání Euroskupiny dne 30. listopadu 2020, mimo jiné na základě posouzení toho, jak Řecko plní své závazky v pololetí roku 2020, které je součástí zprávy o posíleném dohledu přijaté Komisí dne 18. listopadu 2020 ([5]), a s ohledem na mimořádné okolnosti způsobené pandemií COVID-19.

CELKOVÉ HODNOCENÍ

Zpráva byla vypracována v kontextu pokračující pandemie a opatření proti šíření nákazy, ale i očekávání postupného znovuotevření ekonomiky díky očkovací kampani. Řecká ekonomika v roce 2020 zaznamenala pokles o 8,2 %, což je o něco méně, než se očekávalo, ale stále výrazně více než EU jako celek, a to zejména z důvodu důležitosti odvětví cestovního ruchu v rámci hospodářství. Nárůst počtu nových případů onemocnění COVID-19 vedl orgány k tomu, aby zachovaly omezení pohybu osob a opatření proti šíření nákazy zavedená koncem roku 2020 a začátkem letošního roku a aby později začaly opatrně znovu otevírat odvětví cestovního ruchu pro zahraniční turisty. Vláda předložila další opatření fiskální politiky pro roky 2021 a 2022 s cílem podpořit hospodářské oživení a soukromé investice. Očekává se proto, že orientace fiskální politiky zůstane podpůrná a bude i nadále zmírňovat dopad krize na trh práce a na situaci v sociální oblasti. Opatření na ochranu zaměstnanosti jsou podporována ze strany EU zejména prostřednictvím nového finančního nástroje pro dočasnou podporu ke zmírnění rizik nezaměstnanosti v mimořádné situaci (SURE) a Evropského sociálního fondu. Podle prognózy by zaměstnanost měla v roce 2021 mírně růst v důsledku postupného obnovení náboru pracovníků společně s opětovným otevíráním ekonomiky. Očekávané zahájení provádění reforem a investic, jež byly představeny v plánu pro oživení a odolnost, má úsilí o modernizaci hospodářství a snížení nezaměstnanosti, chudoby a sociálního vyloučení dodat další růstový impuls a dynamiku ([6]).

Orgány úspěšně pokročily v provádění reforem v široké škále oblastí politiky, včetně těch, které pomohou zvládnout socioekonomický dopad pandemie a usnadní provádění nových veřejných investic. Zejména:

- **Očekává se, že reforma insolvenčního řízení vstoupí dle dohody v účinnost dne 1. června,** poté, co 1. března vstoupil v platnost rámec pro obnovu společností a úpadek podniků. Tento zákon představuje zásadní reformu insolvenčního rámce a jeho vstup v platnost je výsledkem zásadní práce v oblasti provádění, která souvisí s jeho podrobnými specifikacemi, jakož i s vytvořením platformy IT propojené s platformami bank. Očekává se, že proces zřízení subjektu prodeje a zpětného leasingu bude trvat výrazně déle, než se původně předpokládalo, avšak nebude vyžadovat změny příslušných právních ustanovení a neovlivní provádění ostatních aspektů rámce ani nedávno schválené zrušení pozastavení donucovacích opatření. Tento

([5]) https://ec.europa.eu/info/publications/enhanced-surveillance-report-greece-november-2020_en

([6]) Zmínky o nástroji pro oživení a odolnost v této zprávě nepředstavují žádné hodnocení řeckého plánu pro oživení a odolnost a nemohou v žádném případě sloužit k předjímání posouzení plánu ze strany Komise.

systém může znamenat značné fiskální náklady, pokud bude klasifikován v rámci vládních institucí, a proto Komise vyzývá orgány, aby jej realizovaly způsobem, který tomuto riziku zamezí.

- **Orgány rozšířily program Hercules s cílem usnadnit další snižování úvěrů se selháním.** Tento program byl hlavním důvodem podstatného poklesu podílu úvěrů se selháním na 30,2 % na konci roku 2020, a to z více než 40 % na konci roku 2019 ([7]). Očekává se, že rozšíření tohoto programu umožní řeckým bankám dále snižovat objem úvěrů se selháním a podpoří jejich úsilí o dosažení jednociferného podílu úvěrů se selháním v roce 2022, a to v souladu s jejich nedávno přehodnocenými strategiemi, jejichž cílem je snižování úvěrů se selháním a jež byly předloženy orgánu dohledu. Úspěch těchto ambiciózních plánů závisí na řadě činitelů, například na rozsahu přílivu nových úvěrů se selháním a na hospodářských a tržních podmínkách.

- **Očekává se, že dne 1. června vstoupí v účinnost komplexní personální reforma Nezávislého úřadu pro veřejné příjmy.** Reforma by Nezávislému úřadu měla pomoci splnit konkrétní závazek v podobě zajištění odpovídajícího personálního obsazení.

- **Orgány dokončily reformu systému dotací pro místní veřejnou dopravu**, což je konkrétní závazek, a celostátní zavedení **třetího a posledního pilíře zaručeného minimálního příjmu**, což je rovněž konkrétní závazek, který umožní k 1. červnu poskytovat příjemcům zaručeného minimálního příjmu sociální podporu a individualizované služby zaměstnanosti. Reforma zaručeného minimálního příjmu měla viditelný dopad z hlediska snížení chudoby, ačkoli podíl lidí ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením nadále patří mezi nejvyšší v EU (30 % v roce 2019). V září orgány uzákoní používání **systému posuzování zdravotního postižení založený na funkčnosti** k vyhodnocování způsobilosti pro dávky v rámci nového zkušebního programu osobní pomoci pro osoby se zdravotním postižením. To znamená, že nový systém hodnocení se bude používat přímo pro rozhodování o věcných dávkách, a to od prvního čtvrtletí příštího roku, aniž by byl zapotřebí další pilotní projekt systému hodnocení funkčnosti.

- **Orgány přijaly zásadní přepracování rámce pro zadávání veřejných zakázek**, nový koncepční rámec, který se týká **vnitřní kontroly ve veřejné správě** a předpis pro zavedení **portálu strategických projektů**. Právní předpis ohledně zřízení **nástroje pro přípravu projektů** u velkých investičních projektů by měl být přijat počátkem června. I když bude v budoucnu nutné pokračovat v úplném provádění těchto opatření, mají tyto kroky zásadní význam pro úspěšné spuštění nástroje pro oživení a odolnost. Reformy a investice, které jsou součástí plánu pro oživení a odolnost, doplňují reformy sledované v rámci posíleného dohledu, mají však dlouhodobější horizont a případně dále rozvíjejí reformy, jež byly v rámci posíleného dohledu již zahájeny.

([7]) Zdroj: Řecká národní banka, úvěry se selháním jako podíl na celkových hrubých klientských úvěrech na individuálním základě. Tento údaj se liší od údaje vykázaného v rámci hloubkového přezkumu, což je číselný údaj nahlášený Evropskou centrální bankou, který představuje úvěry se selháním vyjádřené jako podíl z celkových hrubých úvěrů a pohledávek na konsolidovaném základě (tj. včetně hotovostních zůstatků u centrálních bank a dalších vkladů na požádání ve jmenovateli).

- **Orgány dosáhly cílové míry 30 % centralizovaného zadávání veřejných zakázek u výdajů na zdravotní péči**, což je konkrétní závazek, a zároveň přijaly opatření k urychlení výběru zpětně vymáhaných částek a znovu zahájily práce na reformě primární zdravotní péče.

- **Byly posíleny kapacity Nejvyšší rady pro výběr státních zaměstnanců** a bylo dosaženo značného pokroku směrem k integrovanému systému řízení lidských zdrojů pro veřejnou správu. Limit pro nábor dočasných zaměstnanců, na němž se nadále pracuje, bude zaveden až od roku 2022, ale orgány se zavázaly k provedení dohodnutého snížení dočasných pracovních míst v říjnu 2021.

Reformy pokračovaly i v dalších důležitých oblastech. Orgány úspěšně pokročily s vývojem první úrovně **funkční klasifikace veřejných účtů**, která má být provedena v říjnu 2021, a připravily plán pro provedení druhé úrovně do dubna 2022. Funkční klasifikace je zásadním prvkem při tvorbě rozpočtu a politik. Byly učiněny důležité kroky, včetně nových primárních a sekundárních právních předpisů, s cílem **zjednodušit požadavky na udělování investičních licencí** a reformovat **rámec pro inspekce**. Navzdory tomu, že reformy pokrývají širokou škálu odvětví, byly z tohoto balíčku vynechány oblasti související s udělováním licencí podnikům působícím v oblasti vzdělávacích činností, orgány se jimi ale budou zabývat do září 2021. Výběrové řízení na zavedení systému IT pro udělování licencí a provádění inspekcí, jehož realizace se setkala s obtížemi, bylo konečně odblokováno a nedávno bylo zveřejněno konečné rozhodnutí o zadání zakázky. **Katastrální reforma** probíhá podle revidovaného plánu a vykazuje úspěšný pokrok při dokončování katastrálních průzkumů, zřizování katastrálních úřadů a přípravě **map lesů.** V prvním čtvrtletí 2022 bude po prodloužení lhůty pro podání námitek z důvodu pandemie a za účelem řešení administrativních a legislativních potíží dosaženo ratifikace 95 % všech map. **Řecká společnost pro majetek a účasti a privatizace** připravuje v návaznosti na vydání novelizovaných pokynů ministerstva aktualizovaný strategický plán, který se nově zaměřuje na tržní správu majetku, a jsou podnikány vítané kroky k posílení úlohy této společnosti jako aktivního akcionáře. Značného pokroku bylo dosaženo u několika probíhajících **privatizačních transakcí**, včetně projektu Hellinikon, řady regionálních přístavů, nemovitostí a podzemního zásobníku zemního plynu v Jižní Kavale. Pokrok dosažený u zbývajících nedokončených opatření, která se týkají koncese na dálnici Egnatia, je omezený a práce se zpožďují. V neposlední řadě přijaly orgány příslušná opatření k řešení zbývajících **doporučení skupiny států proti korupci** a stanovily harmonogram pro splnění konkrétního závazku a zároveň dokončily dlouho očekávaná zlepšení při provádění postupu pro podávání majetkového přiznání.

Orgány podnikají kroky k nápravě zpoždění způsobených pandemií. Za prvé, na rozdíl od původního plánu se **objem nedoplatků** mezi prosincem 2020 a únorem 2021 zvýšil o 96 milionů EUR, zejména z důvodu nedostatku likvidity u některých subjektů. Orgány přijaly opatření k nápravě této situace a předložily aktualizovaný plán na vypořádání nedoplatků, který potvrzuje dříve dohodnuté cíle, přičemž zohledňuje novou komplexní analýzu činitelů, jež nejsou pod přímou kontrolou vlády. Analýza, která byla dohodnuta s evropskými orgány, by měla podpořit věrohodnost a dosažitelnost cílů. Souběžně s tím orgány pokračují v provádění strukturálních opatření v reakci na doporučení řeckého účetního dvora, která jsou zaměřena především na zlepšení v oblasti IT, zavádění účinných systémů vnitřní kontroly, personální obsazení a zlepšení platebních postupů, přičemž většina z těchto doporučení má být vyřešena do poloviny roku 2021. Za druhé, orgány úspěšně dokončily přehodnocení pro účely **daně z nemovitostí (ENFIA)** a dohodly se, že daňová přiznání ze srpna 2022 převedou

na první čtvrtletí roku 2022, neboť provádění reformy ještě v roce 2021 už není proveditelné. Za třetí, byl obnoven postup aktualizace **zákonné minimální mzdy** a očekává se, že bude dokončen koncem července, přičemž dlouho očekávaná **reforma zákoníku práce** byla předána k veřejné konzultaci a má být předložena parlamentu během prvního červnového týdne, což přinese výraznou modernizaci pracovněprávních předpisů a umožní jejich kodifikaci, přičemž jde o konkrétní závazek. A konečně, jistý vítaný pokrok zaznamenaly **reformy soudnictví**, pokud jde o přijetí Kodexu soudních zaměstnanců a sekundárních právních předpisů pro jednotku „JustStat“, zatímco budou pokračovat práce na dalších důležitých právních předpisech a zřizování zvláštních senátů. Digitalizace soudnictví má dobrou dynamiku, avšak velmi opožděné zavádění povinného elektronického podání zaznamenává pokrok pouze u správních soudů, neboť jeho uplatňování u občanskoprávních a trestních soudů je spojeno s rozvojem druhé fáze systému řízení případů, kde bude veřejná soutěž obnovena – s rozšířenou působností – v červenci 2021. Evropské orgány vybídly řecké orgány, aby podpořily elektronické podání u občanskoprávních a trestních soudů na dobrovolném základě.

Navzdory značnému pokroku v oblasti insolvenčních právních předpisů narušení soudních řízení v souvislosti s pandemií v prvním čtvrtletí 2021 nadále ztěžovala provádění dalších reforem ve finančním sektoru, avšak tyto procesy se postupně obnovují. To platí zejména pro zpracování nevyřízených případů platební neschopnosti v případě domácností. Zatímco se provádí konkrétní plán pro urychlení zpracování, je nyní pravděpodobné, že úplné vypořádání bude odloženo a dojde k němu až po cílovém termínu, jímž byl konec roku 2021. Horizontální pozastavení vymáhacích řízení, včetně dražeb, které bylo v platnosti od listopadu 2020 a podle posouzení mohlo mít nepříznivý dopad na snížení množství úvěrů se selháním, bylo na začátku dubna 2021 zrušeno, což umožnilo postupné obnovení všech kroků v oblasti vymáhání. Většina dražeb bude nově naplánována na období po skončení léta, čímž se sníží celkový počet dražeb, které by měly být pořádány v roce 2021, pod úrovně před pandemií. Orgány rovněž připravují další kroky s cílem usnadnit dodržování opatření, jež byla přijata v prosinci 2020 za účelem zlepšení průběhu dražeb, a potvrdily, že přepracovaný občanský soudní řád, který mimo jiné dokončí reformu dražeb, bude přijat v červenci 2021 a vstoupí v platnost před začátkem příštího soudního roku po skončení léta. Pandemie nadále brání postupu při vypořádání tzv. státních záruk, avšak očekává se, že opatření, která již byla zavedena, umožní ve druhém čtvrtletí roku dosáhnout určitého zrychlení.

Celkově tato zpráva dospěla k závěru, že Řecko přijalo nezbytná opatření ke splnění svých konkrétních závazků, a to navzdory náročným okolnostem, které způsobila pandemie. Orgány provedly řadu zásadních reforem, mimo jiné v oblastech, které budou klíčové pro zvládnutí dlouhodobých důsledků současné hospodářské krize a posílení schopnosti veřejné správy, aby úspěšně prováděla plán pro oživení a odolnost. Evropské orgány vítají úzkou a konstruktivní spolupráci ve všech oblastech a vyzývají řecké orgány, aby zachovaly dynamiku a v případě potřeby zvýšily úsilí o nápravu zpoždění zčásti způsobených pandemií, zejména pokud jde o reformy finančního sektoru.

MAKROEKONOMICKÝ VÝVOJ

Směřování řeckého hospodářství bylo v roce 2020 určeno dopadem koronavirové pandemie. Hrubý domácí produkt Řecka se v roce 2020 meziročně snížil o 8,2 %, což je odrazem dopadu opatření proti šíření nákazy na hospodářskou činnost, zejména na odvětví cestovního ruchu. Navzdory zpřísnění omezení, jejichž cílem bylo zabránit šíření pandemie během posledního čtvrtletí roku, zaznamenala řecká ekonomika výrazný mezičtvrtletní růst o

2,7 %, který byl odrazem vyšších veřejných výdajů a výrazného růstu čistého vývozu. Spotřebitelské ceny klesly, zejména v důsledku silných deflačních tlaků způsobených cenami energií a zpomalením ekonomiky.

Opatření na podporu zaměstnanosti dokázala ochránit trh práce tím, že v roce 2020 udržela míru nezaměstnanosti na úrovni 16,3 %, a to navzdory výraznému narušení ekonomiky způsobenému pandemií. Zároveň se oproti předchozímu roku snížila zaměstnanost v důsledku nižšího počtu nově přijatých pracovníků, především v odvětví cestovního ruchu. Hlavní program ochrany trhu práce byl zaveden již na začátku roku 2020 a podporuje pracovníky, jejichž pracovní smlouvy byly dočasně pozastaveny, a zároveň chrání jejich místa. V březnu 2021 dosáhl počet zaměstnanců s pozastavenou pracovní smlouvou počtu 547 000 (ve 128 400 podnicích), což je více než třikrát více než v říjnu 2020, kdy v Řecku začala druhá vlna pandemie. Program dotací na podporu zaměstnanosti, který byl zahájen v říjnu 2020, doposud poskytl podobným způsobem zaměstnání pro téměř 30 000 osob, z nichž 4 600 bylo předtím dlouhodobě nezaměstnaných. Režim zkrácené pracovní doby („Synergasia“), který je podporován finančním nástrojem pro dočasnou podporu na zmírnění rizik nezaměstnanosti v mimořádné situaci (SURE), poskytoval v únoru 2021 i nadále podporu přibližně 17 000 zaměstnancům v 1 600 podnicích.

Tempo oživení bude v krátkodobém horizontu pravděpodobně o něco pomalejší, než se původně předpokládalo, a to v důsledku prodloužení opatření proti šíření nákazy, avšak očekávaný začátek provádění plánu pro oživení a odolnost by měl podpořit další růst. Očekává se, že přísnější opatření proti šíření nákazy budou mít dopad na tempo oživení v prvním čtvrtletí roku 2021. Stabilní pokrok v očkování a postupné znovuotevření odvětví cestovního ruchu však hospodářskou činnost ve druhé polovině roku pravděpodobně urychlí. Podle prognózy Komise z jara 2021 se očekává, že reálný HDP v Řecku vzroste v roce 2021 o 4,1 % a v roce 2022 o 6,0 %, což bude způsobeno především investicemi od druhé poloviny roku 2021. Očekává se rovněž, že pozitivní příspěvek přinese i čistý vývoz, což bude podpořeno postupným opětovným otevíráním odvětví cestovního ruchu. Soukromá spotřeba bude pravděpodobně podpořena realizací části nákupů odložených z předchozího roku. Očekávaný nárůst výdajů domácností a následné oživení odvětví služeb s vysokým podílem lidské práce by rovněž mělo usnadnit návrat pracovníků, kteří jsou v současnosti v programech podpory zaměstnanosti, do jejich řádného zaměstnání, což umožní postupně uvolňovat podpůrná opatření. Předpokládá se, že inflace zůstane v roce 2021 mírně záporná, a to z důvodu nepříznivého cenového tlaku ze strany sektoru služeb a slabé poptávky po průmyslovém zboží. Očekává se, že v roce 2022 se spotřebitelské ceny pomalu zotaví, neboť hospodářská činnost se vrátí na úroveň před pandemií a postupně dojde k oživení aktivit v cestovním ruchu.

Prognóza Komise z jara 2021 zohledňuje reformy a investice, které jsou součástí plánu pro oživení a odolnost. Plán obsahuje řadu vyspělých investičních projektů, zejména v oblasti ekologické transformace, digitální transformace či udržitelného růstu podporujícího začlenění, jakož i další prorůstové výdaje, jejichž provádění se očekává v druhé polovině roku 2021. Tím, že podpoří ekologickou a digitální transformaci Řecka, poskytnou tyto investice pravděpodobně silný impuls pro oživení a v letech 2021 a 2022 zvýší růst v průměru přibližně o 1,3 procentního bodu. Kromě zlepšení konkurenceschopnosti a produktivity má plán za cíl také podpořit zaměstnanost a inkluzivní oživení.

Nejistota ohledně výhledu zůstává vysoká. Přes pokračující očkovací kampaň je vývoj pandemie na vnitrostátní i mezinárodní úrovni i nadále vystaven značné nejistotě. To má dopad na cestovní ruch a odvětví s ním související, například pohostinství a poskytování

potravin a služeb, které v rámci řeckého hospodářství představují poměrně velký podíl. Nejistota se rovněž týká rychlosti oživení podnikového a bankovního sektoru po postupném ukončování podpůrných opatření, což by mohlo vytvořit tlak na likviditu a případně platební schopnost podniků. Lavinový efekt by měl být zmírněn nedávným systémem dotací na podporu podnikatelských úvěrů. Přetrvávají překážky v přístupu k financování, zejména pro malé a střední podniky, očekává se však, že budou odblokovány díky opatřením uvedeným v plánu pro oživení a odolnost. Vývoj na trhu práce bude v krátkodobém horizontu zásadním způsobem záviset na postupném ukončování opatření na podporu trhu práce, které bude třeba pečlivě řídit. Zdrojem nejistoty zůstávají vnější geopolitické faktory a potenciální obnovení migrační krize, jakmile pandemie ustoupí. Na druhou stranu by úspory nashromážděné během pandemie mohly podpořit další výdaje. Pokud jde o inflaci, má nejistota ohledně hospodářského výhledu za následek rizika zpomalení očekávaného vývoje.

Tabulka č. 1: **Souhrn hlavních makroekonomických proměnných (%)**

	2020	2021	2022
Reálný růst HDP	-8,2	4,1	6,0
Růst zaměstnanosti	-1,3	0,4	0,7
Míra nezaměstnanosti	16,3	16,3	16,1
Harmonizovaný index růstu spotřebitelských cen	-1,3	-0,2	0,6

Zdroj: Evropská komise

FISKÁLNÍ VÝVOJ

Primární schodek Řecka monitorovaný v rámci posíleného dohledu v roce 2020 dosáhl 7,5 % HDP. Zhoršení oproti prognóze Komise z podzimu 2020 lze vysvětlit dalšími opatřeními, která vláda přijala k řešení druhé vlny pandemie v posledních měsících roku 2020. Eurostat dále objasnil několik statistických otázek, což přispělo k menší fiskální rovnováze. Nejvýznamnější statistickou revizí je rozhodnutí přenést veškeré očekávané náklady na vypořádání neuhrazených státních záruk do roku 2020. Tato revize přidala ke schodku na rok 2020 dalších 1,2 % HDP, aniž by měla dopad na úroveň zadlužení vládních institucí. Další důležité rozhodnutí statistických úřadů se týkalo fiskální evidence mechanismu výběru zpětně vymáhaných částek. Vzhledem k neustále rostoucímu objemu nevybraných zpětně vymáhaných částek se statistické úřady rozhodly upustit od předchozího způsobu evidence, kdy výdaje příštích období byly vymezeny pomocí stropů zpětně vymáhaných částek, a evidovat všechny zpětně vymáhané částky a slevy v době, kdy by byly skutečně vybrány nebo započteny. Odhaduje se, že v roce 2020 by tato změna měla zhoršující dopad na bilanci ve výši 0,3 % HDP, zatímco minulé fiskální bilance mezi lety 2012 a 2019 se zhoršily v průměru o 0,2 % HDP, aniž by to mělo vliv na úroveň veřejného dluhu.

Fiskální politika zůstane v roce 2021 akomodativní, přičemž většina fiskálních opatření, která byla přijata za účelem zmírnění sociálních a hospodářských nákladů krize, by měla být v roce 2022 postupně ukončována. V roce 2021 pokračují orgány v podpoře řešení pandemie tím, že prodlužují dřívější opatření v reakci na třetí vlnu nákaz. Mezi tato opatření patří další navýšení prostředků na „vyplácení vratných záloh“ (veřejná podpora společnostem postiženým pandemií, distribuovaná ve formě úvěrů s podmíněnou dotační složkou), zvýšená fiskální podpora týkající se zaměstnanců, jejichž pracovní smlouva byla pozastavena, zvýšení výdajů na zdravotní péči a prodloužení odkladů daní. Za současného

předpokladu postupného uvolňování v oblasti omezení volného pohybu osob se očekává, že většina opatření zaměřených na podniky a domácnosti, které byly pandemií přímo zasaženy, bude od roku 2022 ukončena.

Předpokládá se, že další opatření budou i v roce 2022 nadále podporovat oživení, včetně tolik potřebné úlevy týkající se daňové zátěže u podniků. Snížená sazba příspěvků na sociální zabezpečení a snížení daně sociální solidarity v soukromém sektoru zůstanou v platnosti i v roce 2022. Orgány se rovněž rozhodly snížit v roce 2021 sazbu záloh na daň z příjmu právnických osob ze 100 % na 70 % a od roku 2022 ji ponechat na úrovni 80 %. Cílem tohoto opatření je zajistit likviditu a soukromé investice, neboť podniky by jinak čelily téměř 50% efektivní daňové sazbě, pokud by se staly ziskovými ([8]), což by pro soukromé investice znamenalo značné riziko. Kromě toho bude daň z příjmu právnických osob od zdaňovacího období 2021 snížena o dva procentní body na 22 %. Toto opatření má jen nepatrný nepříznivý dopad trvalého charakteru na veřejné finance ve výši přibližně 0,1 % HDP, ale představuje krok správným směrem s cílem řešit vysokou daňovou zátěž podniků, která je dlouhodobým problémem ([9]). Dopad tohoto opatření byl vyvážen trvalým růstem příjmů z účtu obnovitelných zdrojů energie, který bude uplatňován od roku 2021, zejména z povolenek na emise skleníkových plynů, a zavedením ekologického poplatku na spotřebu nafty.

Prognóza Komise z jara 2021 očekává, že primární schodek, jenž je monitorován v rámci posíleného dohledu, dosáhne 7,3 % HDP v roce 2021 a 0,5 % HDP v roce 2022, což je v úzkém souladu s prognózou orgánů ([10]). Tato prognóza se týká postupného ukončování opatření fiskální podpory a očekávaného hospodářského oživení. Zahrnuje rovněž náklady na „vratné zálohy“ (veřejná podpora společnostem, které jsou postiženy pandemií, distribuovaná ve formě půjček s podmíněnou dotační složkou). Rezervy na záruky poskytnuté v souvislosti s pandemií byly zaevidovány v roce 2020. Naproti tomu záruky poskytnuté v rámci programu Hercules mohou ovlivnit fiskální rovnováhu pouze v budoucnu, pokud budou uplatněny. Jarní prognóza Komise zohledňuje rozsáhlou finanční podporu z prorůstových reforem a investic, které jsou součástí řeckého plánu pro oživení a odolnost a u nichž se očekává, že poskytnou významnou podporu hospodářství a urychlí potenciální růst. Naopak se tím usnadní dosažení obezřetné fiskální situace. Orgány zřízený program stability

([8]) V Řecku platí podniky zálohy na daň z příjmu právnických osob na základě svých zisků za předchozí rok, přičemž vyúčtování se provádí v následujícím roce, jakmile je zisk zjištěn. To znamená, že pokud společnost poprvé dosáhne zisku v roce T-1, pak bude v roce T povinna zaplatit zálohu na daň ve výši 24 %, která bude splatná za rok T, a 24% daň z příjmu právnických osob ze zisku dosaženého v roce T-1 prostřednictvím zúčtovacího mechanismu, jelikož v předchozím roce nebyly vyplaceny žádné zálohy. Tím se v roce T zvýší efektivní daňová sazba na 48 %.

([9]) Analýza daňové zátěže viz druhá zpráva o posíleném dohledu (únor 2019).

([10]) Obecná úniková doložka byla aktivována po dohodě mezi Evropskou komisí a Evropskou radou v březnu 2020 a zůstává aktivní i v roce 2021, jak je uvedeno v roční strategii pro udržitelný růst na rok 2021. Obecná úniková doložka umožňuje dočasnou odchylku od rozpočtových požadavků, a to včetně fiskálních cílů Řecka sledovaných v rámci posíleného dohledu, za předpokladu, že tím nedojde k ohrožení udržitelnosti veřejných financí ve střednědobém horizontu. V březnu 2021 přijala Komise sdělení, v němž navrhuje, aby členské státy s vysokou úrovní zadlužení, jako je Řecko, prováděly v roce 2022 obezřetné fiskální politiky s tím, že zároveň zachovají vnitrostátně financované investice a budou využívat granty v rámci nástroje pro oživení a odolnost k financování dalších vysoce kvalitních investičních projektů a strukturálních reforem. Na základě své prognózy z jara 2021 Komise dne 2. června usoudila, že jsou splněny podmínky pro pokračující uplatňování obecné únikové doložky v roce 2022 a pro její deaktivaci v roce 2023. Po deaktivaci obecné únikové doložky bude nadále zohledňována situace v jednotlivých zemích. Viz „sdělení Komise o koordinaci hospodářské politiky v roce 2021: překonání krize COVID-19, podpora oživení a modernizace našeho hospodářství“, Brusel, 2.6.2021, COM(2021) 500 final.

na rok 2021 předpokládá, že primární schodek dosáhne 7,2 % HDP v roce 2021 a 0,3 % HDP v roce 2022.

Tabulka č. 2: **Hlavní faktory fiskální prognózy**

	2020 Skutečnost	2021 Prognóza	2022 Prognóza
Celkové příjmy v mld. EUR	**82,9**	**84,6**	**90,0**
% HDP	**50,0**	**49,2**	**48,9**
	úroveň	*meziroční změna (v mld. EUR)*	
Celkové příjmy v mld. EUR	**82,9**	**1,7**	**5,5**
Makroekonomický vývoj		1,0	3,0
Opatření týkající se příjmů		-2,1	1,2
Nedaňové příjmy a nároky z fondů EU		0,5	0,9
Jiné úpravy		2,2	0,4
Celkové primární výdaje v mld. EUR	**95,3**	**97,1**	**90,9**
% HDP	**57,5**	**56,5**	**49,4**
	úroveň	*meziroční změna (v mld. EUR)*	
Celkové primární výdaje v mld. EUR	**95,3**	**1,8**	**-6,2**
Náhrady zaměstnancům	22,3	0,4	0,2
Sociální transfery	39,5	0,9	-0,3
Investice	5,2	3,8	2,0
Mezispotřeba	8,7	1,3	-0,5
Ostatní výdaje a rezerva	19,8	-4,6	-7,5
Primární saldo z hlediska posíleného dohledu, v mld. EUR	**-12,4**	**-12,6**	**-0,9**
% HDP	**-7,5**	**-7,3**	**-0,5**

Zdroj: Evropská komise

Orgány přijaly sekundární právní předpisy, které stanoví kritéria pro opětovný vstup do režimu daňového vypořádání u daňových závazků, k jejichž přerušení došlo před pandemií. Tento právní předpis je součástí opatření, jež byla dohodnuta v rámci osmé zprávy o posíleném dohledu, a dává „druhou šanci“ těm, kteří po revizi rámce v listopadu 2019 vypadli z dřívějších systémů vypořádání. Zavádí kritéria, která se týkají majetku, ztráty příjmů a přísného dodržování předpisů, což je vítanou novinkou tohoto rámce.

Fiskální rizika zůstávají značná. Z velké části jsou i nadále určována nejistotou spojenou s vývojem pandemie a další fiskální podporou, která může být nutná ke zmírnění sociálních a ekonomických nákladů zdravotní krize. Další rizika souvisejí se skutečnými náklady na státní záruky a vratné zálohy, které byly během pandemie prodlouženy. Plánovaný systém prodeje a zpětného leasingu nemovitostí ve vlastnictví zranitelných dlužníků může představovat značné fiskální náklady, pokud je zařazen do sektoru vládních institucí ([11]). Rizika, která vyplývají

([11]) V závislosti na míře ekonomické svobody a vlastnictví, na jejichž základě taková organizace působí, ji lze či nelze považovat za součást vládních institucí. Pokud stát definuje převážnou většinu provozních podmínek způsobem, který omezí její prostor pro rozhodování o důležitých parametrech, může být klasifikována jako

ze soudních řízení vedených proti Veřejné realitní společnosti (ETAD) a z přetrvávajících právních sporů, jež se týkají dřívějších reforem popsaných v předchozích zprávách, zůstávají nadále značná. Budoucí fiskální rovnováhu by zhoršilo obnovení migračních toků. V neposlední řadě prognóza předpokládá plné využití rozpočtových stropů, díky čemuž by se v případě, že by jich nebylo dosaženo, zlepšilo plnění rozpočtu na úkor snížení příspěvku veřejných výdajů k růstu.

VEŘEJNÉ FINANCOVÁNÍ

Výnosy státních dluhopisů jsou od února 2021 stabilní, a to přibližně na úrovni 60 bazických bodů u doby splatnosti pět let. Příznivé podmínky financování i nadále podporuje rovněž akomodační nastavení měnové politiky Evropské centrální banky, včetně jejího nouzového pandemického programu nákupu aktiv Řecko si udrželo svou přítomnost na dluhopisových trzích a pokračovalo v provádění svého plánu financování. V březnu bylo prostřednictvím emise 30letého státního dluhopisu s výnosem těsně pod 2 % získáno 2,5 miliardy EUR. Poptávka v aukci převýšila emisi více než desetinásobně a jednalo se o první řecký 30letý státní dluhopis vydaný od roku 2007. Řecko rovněž v březnu provedlo částečné předčasné splacení půjček od Mezinárodního měnového fondu, což je vítaný krok, který pomáhá snižovat kurzové riziko a vysílá správný signál trhům. Zbývající částka půjček dosud nesplacených Mezinárodnímu měnovému fondu činí 1,8 miliardy EUR. Na konci března 2021 činily hotovostní rezervy vládních institucí přibližně 28 miliard EUR, což by podle současných fiskálních prognóz postačovalo k pokrytí finančních potřeb vládních institucí po dobu delší než jeden rok. V dubnu 2021 společnost Standard & Poor's zvýšila rating řeckého státního dluhu o jeden stupeň z BB– na BB při zachování pozitivního výhledu. Při této aktualizaci je rating řeckého státu pouze dva stupně pod investičním stupněm u dvou ratingových agentur.

ANALÝZA UDRŽITELNOSTI DLUHU

V návaznosti na aktualizovaný makroekonomický a fiskální výhled v prognóze Komise z jara 2021 byla provedena aktualizace analýzy udržitelnosti dluhu. Metodika byla zveřejněna v osmé zprávě o posíleném dohledu. Tento rámec úzce sleduje rámec monitoru udržitelnosti dluhu Komise a bere v úvahu další alternativní scénáře. Forwardové sazby použité pro předpoklady úrokových sazeb jsou sazbami platnými ke konci března 2021.

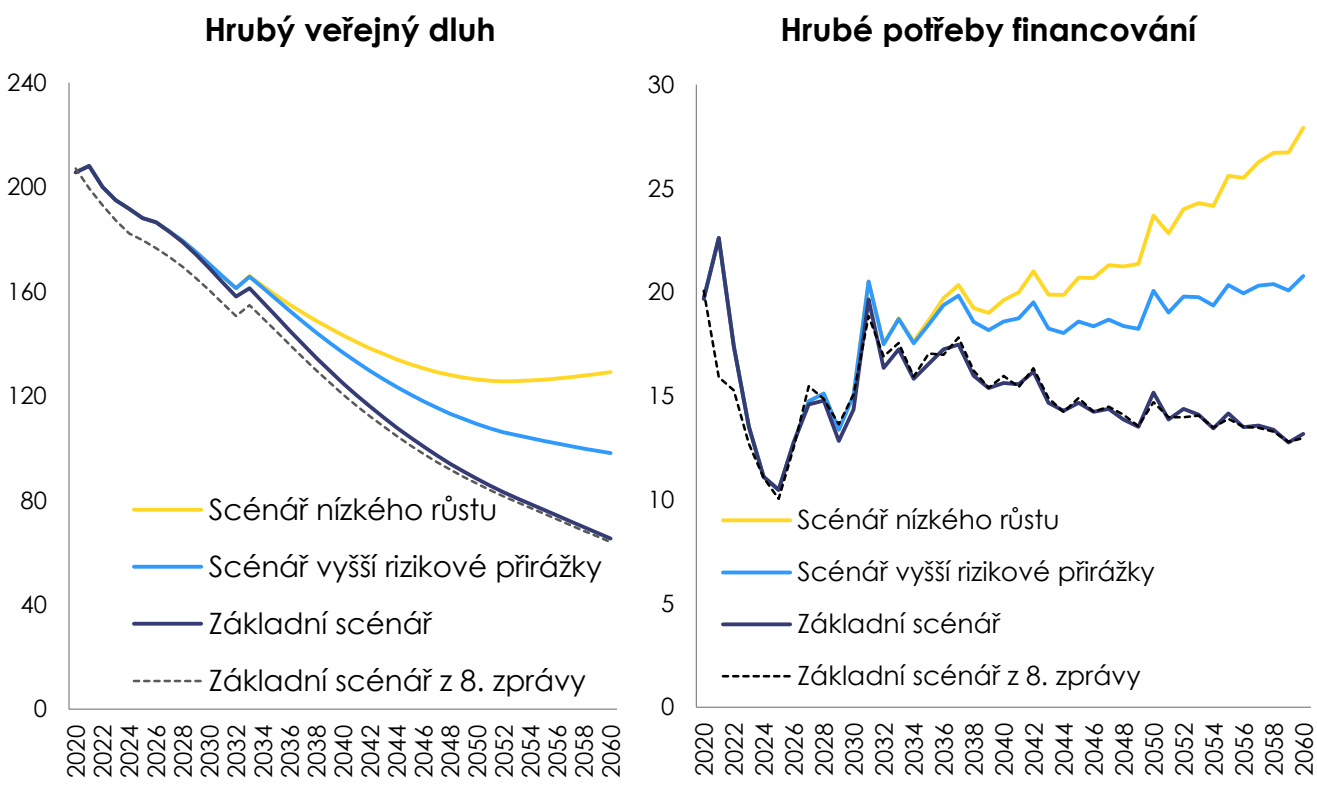
Vleklá pandemie zvýšila rizika fiskální udržitelnosti, která jsou částečně kompenzována očekávaným hospodářským oživením. Výsledky analýzy ukazují, že v základním scénáři zůstává poměr dluhu k HDP od roku 2021 nadále sestupný. Předpokládá se, že dluh dosáhne do konce desetiletí 169 % a podle základního scénáře poklesne do roku 2047 pod 100 % HDP.

Hodnocení zohledňuje očekávaný pozitivní dopad nástroje pro oživení a odolnost na růst v příštích šesti letech. Vychází z informací uvedených v plánu pro oživení a odolnost a zohledňuje předpoklady použité v jarní prognóze Komise, aniž by ovlivňoval formální posouzení plánu pro oživení a odolnost, které provádí Komise. Očekává se, že opatření předložená v rámci nástroje pro oživení a odolnost budou mít v letech 2021 až 2026 průměrný multiplikační účinek 0,8 na reálný HDP. Ačkoli má výše uvedená skutečnost

součást vládních institucí. V tomto případě by se nákupy provedené touto organizací považovaly za výdaje vládních institucí.

dlouhodobý dopad na úroveň HDP, nezohledňuje tato analýza udržitelnosti dluhu potenciální dlouhodobý vliv nástroje pro oživení a odolnost na možný růst HDP po roce 2026. Pokud jde o financování, očekává se, že 13 % celkového finančního krytí bude vyplaceno jako předběžné financování v roce 2021. U úvěrů vychází výpočty z vládního plánu půjčit celou částku soukromému sektoru, a to formou spolufinancování a se splatnostmi, které odpovídají splatnostem úvěrů z nástroje pro oživení a odolnost. Povede to ke zvýšení hrubých potřeb financování v krátkodobém horizontu, avšak bez vlivu na nominální úroveň dluhu v dlouhodobém horizontu, jelikož se předpokládá, že splacení úvěrů soukromým sektorem poskytne vládě financování nezbytné pro splacení jejího úvěru vůči EU. Současné simulace neberou v úvahu žádné možné dopady úvěrové složky nástroje na fiskální bilanci (s výjimkou sekundárních účinků).

Graf č. 1: **Výsledky analýzy udržitelnosti dluhu**

Zdroj: útvary Komise

Tabulka č. 3: **Hlavní předpoklady a výsledky**

		2021	2022	2023	2024	2030	2040	2050	2060	průměr 2021–2029	průměr 2030–2060
Předpoklady	Primární saldo (% HDP)	-7,3	-0,5	2,2	2,2	2,2	2,2	2,2	2,2	0,8	2,2
	Reálný růst HDP	4,1	6,0	2,4	1,7	0,7	1,7	1,6	1,5	2,0	1,5
	Nominální růst HDP	3,8	6,7	3,2	2,5	2,8	3,8	3,6	3,5	2,9	3,5
	Míra refinancování (se splatností 10 let)	0,8	1,0	1,1	1,3	2,3	3,1	4,0	4,0	1,5	3,4
Výsledky	Hrubé potřeby financování (% HDP)	22,6	17,4	13,5	11,1	14,3	15,6	15,2	13,2		
	Hrubý veřejný dluh (% HDP)	208,1	200,1	194,9	191,6	168,8	124,8	88,3	65,4		

Zdroj: útvary Komise

Hrubé potřeby financování zůstávají v krátkodobém horizontu zvýšené, zejména kvůli vysokému primárnímu schodku. Očekává se, že provádění úvěrového nástroje, který je uveden v plánu pro oživení a odolnost, přispěje k vyšším hrubým finančním potřebám v letech 2021–2022, ačkoli tato potřeba dodatečného financování je pokryta předpokládaným vyplacením půjčky v rámci nástroje pro oživení a odolnost. V následujících letech se očekává, že finanční potřeby budou mírné a do roku 2030 zůstanou pod hranicí 15 % HDP. Po období zvýšených hrubých finančních potřeb v roce 2030, což souvisí se zahájením splácení úvěrů, které byly prodlouženy v rámci programu Evropského mechanismu stability a s uplynutím doby odkladu úroků u půjček z Evropského nástroje finanční stability, se očekává, že tyto úvěry budou i nadále klesat, přičemž do roku 2060 dosáhnou 13 % HDP.

Tabulka č. 4: **Hlavní předpoklady scénářů**

		2021	2022	2023	2024	2030	2040	2050	2060	průměr 2021–2029	průměr 2030–2060
Nominální růst HDP (%)	Základní scénář	3,8	6,7	3,2	2,5	2,8	3,8	3,6	3,5	2,9	3,5
	Scénář vyšší rizikové přirážky	3,8	6,7	3,2	2,5	2,8	3,8	3,6	3,5	2,9	3,5
	Scénář nízkého růstu	3,8	6,7	3,2	2,5	2,8	3,0	3,0	3,0	2,9	3,0
Míra refinancování (%)	Základní scénář	0,8	1,0	1,1	1,3	2,3	3,1	4,0	4,0	1,5	3,4
	Scénář vyšší rizikové přirážky	0,8	1,0	1,1	1,3	4,0	4,7	5,9	6,0	2,3	5,2
	Scénář nízkého růstu	0,8	1,0	1,1	1,3	4,0	4,7	5,9	6,0	2,3	5,2

Zdroj: útvary Komise

Alternativní scénáře naznačují mírně zvýšená rizika udržitelnosti. Byly rovněž aktualizovány dva alternativní scénáře vypracované v osmé zprávě o posíleném dohledu. Podle scénáře „vyšší rizikové přirážky“ je dluhová trajektorie celkově vyšší, ale po celé posuzované období bude stále klesat. Hrubé potřeby financování jsou z dlouhodobého hlediska vyšší a v posledních letech prognózy mírně překračují 20 % HDP. Ve scénáři „nízkého růstu“ zůstává úroveň zadlužení dlouhodobě vysoká a hrubé potřeby financování po celé období porostou, přičemž od poloviny 40. let 21. století budou trvale překračovat 20 % HDP.

Struktura a splatnost veřejného dluhu zmírňují dluhovou zranitelnost, zatímco z podmíněných závazků by mohla vyplynout další rizika. Velká část dluhu je financována s nízkými sazbami a dlouhou splatností, což spolu s vysokými hotovostními rezervami řecké vlády účinně tlumí dopad krátkodobých výkyvů nákladů na financování. Analýza udržitelnosti dluhu předložená v této zprávě nezohledňuje dlouhodobý dopad reforem a investic, jež byl prezentován v plánu pro oživení a odolnost, což může dále zmírnit rizika týkající se udržitelnosti. Naproti tomu existují rizika, která vyplývají z nejistoty týkající se podmíněných závazků vůči soukromému sektoru, včetně státních záruk, jež byly poskytnuty podnikům a osobám samostatně výdělečně činným během pandemie nebo v rámci programu Hercules. V neposlední řadě, pokud by ve střednědobém horizontu došlo k obratu v aktuálně převládajícím prostředí s nízkými úrokovými sazbami, zvýšila by se rovněž rizika udržitelnosti.

VÝVOJ VE FINANČNÍM SEKTORU

Ziskovost bank v roce 2020 těžila z mimořádných obchodních zisků a nízkých nákladů na financování. Některé banky zároveň předem financovaly tvorbu rezerv v souvislosti s dopadem pandemie a nadcházejících sekuritizací. Banky zaznamenaly pozitivní obchodní zisky ve svých portfoliích státních dluhopisů a nižší náklady na financování, a to díky vysoké likviditě Eurosystému a klesajícím nákladům na retailové vklady. Současně se zvýšilo znehodnocení s cílem pokrýt vyšší potřeby v oblasti tvorby rezerv v důsledku pandemie a předvídat plánované sekuritizační transakce u úvěrů se selháním v roce 2021. Kromě toho musela jedna banka systémového významu zohlednit vzniklé ztráty v rámci

sekuritizační transakce, která byla provedena do konce roku 2020. Pozitivní je, že banky omezily provozní náklady díky provádění programů dobrovolného odchodu zaměstnanců. Celkově bankovní systém jako celek zaznamenal v roce 2020 ztráty po zdanění a zároveň se vyhnul aktivaci odložených daňových úvěrů v návaznosti na dřívější transformace podniků (převody na dceřiné společnosti). Na vyhlídky pro rok 2021 nepříznivě působí prostředí s nízkými úrokovými sazbami a nejistota ohledně hospodářského výhledu. Nízké úrokové sazby by měly i nadále podporovat hospodářskou činnost, ale také vyvíjet další tlak na čistá úroková rozpětí, zejména po očekávaném očištění rozvah. To by mohlo být vyváženo novou úvěrovou činností, zvýšením poplatků za digitální služby, řízením majetku a bankovním pojištěním a iniciativami s cílem snížit náklady. Znehodnocení by se mohlo normalizovat v důsledku odolnějších rozvah, a to pod podmínkou úspěšného úsilí o snížení objemu úvěrů se selháním.

Kapitálová pozice bankovního systému jako celku je obecně přiměřená, ale zůstává ohrožena nízkou ziskovostí a špatnou kvalitou aktiv, zatímco vazba mezi státem a bankami se posiluje. Na konci září 2020 dosahoval průměrný poměr kmenového kapitálu tier 1 a celkového kapitálu bank na konsolidovaném základě 14,6 % rizikově vážených aktiv a 16,3 % celkových aktiv. Ačkoli banky přijímají řadu opatření ke zvýšení kapitálu, aby pokryly náklady na nadcházející sekuritizace úvěrů se selháním a postupné ukončování přechodných obezřetnostních opatření, snížená úroveň ziskovosti může pro budoucí kapitálovou pozici bank znamenat problém. Navíc to může vést ke zvýšení již tak vysokého podílu odložených daňových pohledávek na kapitálu bank (59 % kmenového kapitálu tier 1 ke konci roku 2020). Velký podíl odložených daňových úlev, zvyšující se podíl bank na domácích státních dluhopisech, majetkové podíly státu v tomto odvětví a státní záruky v rámci programu Hercules znamenají silnější vazbu mezi státem a bankami, kterou bude třeba dále pečlivě sledovat. Pozitivní je, že v dubnu 2021 bylo úspěšně dokončeno první navýšení základního kapitálu bankou systémového významu od roku 2015, a to v částce 1,38 miliardy EUR. Ve střednědobém horizontu budou muset řecké banky, stejně jako všechny banky v EU, v souladu s předpisovým rámcem EU pro bankovnictví vydat v následujících letech značné částky odepsatelných dluhů, aby splnily minimální požadavek na kapitál a způsobilé závazky (MREL), což by mohlo zvýšit jejich náklady na dlouhodobé nezajištěné financování.

Očekává se, že prodloužení programu Hercules usnadní rychlejší snižování úvěrů se selháním v roce 2021, zejména prostřednictvím anorganických opatření([12]), a to na základě dobrých výsledků z předchozího roku. Prodej a sekuritizace portfolií úvěrů se selháním v rámci programu Hercules byly v roce 2020 hlavní hybnou silou podstatného poklesu objemu úvěrů se selháním o 21,1 miliardy EUR, což znamenalo dosažení úrovně 47,5 miliardy EUR na individuálním základě v návaznosti na silnou výkonnost ve čtvrtém čtvrtletí. V důsledku toho se podíl úvěrů se selháním výrazně snížil na 30,2 %([13]), přesto však zůstává nejvyšší v eurozóně. Pokračující zlepšování v roce 2020 navzdory pandemii a z ní plynoucímu poklesu v počtu splácených úvěrů bylo podpořeno historicky nízkými poměry selhání, a to díky moratoriím a zavedeným opatřením státní podpory. Očekává se, že nedávné prodloužení programu Hercules na ochranu aktiv o dalších 18 měsíců spolu s navýšením objemu státních záruk v rámci tohoto programu o dalších 12 miliard EUR na celkových 24 miliard EUR umožní řeckým bankám, aby dále prováděly své strategie snižování úvěrů se

([12]) Anorganická opatření se týkají prodeje a sekuritizací úvěrů se selháním. Organická opatření se týkají vnitřní restrukturalizace nebo likvidace kolaterálu u úvěrů se selháním.

([13]) Zdroj: Řecká centrální banka.

selháním ve snaze dosáhnout v roce 2022 jednomístné hodnoty podílu úvěrů se selháním ([14]). Úspěch těchto ambiciózních redukčních plánů závisí na řadě činitelů, například na rozsahu nového přílivu úvěrů se selháním, budoucím hospodářském růstu a celkových podmínkách na trhu. Orgány posuzují, zda je nutná další změna příslušného prováděcího zákona k programu Hercules, aby se zohlednil nepříznivý dopad pandemie na vymáhání pohledávek ([15]). Komise toto opatření schválila jako opatření bez státní podpory.

Počáteční známky platební disciplíny po vypršení moratorií naznačují, že nepříznivý dopad na kvalitu aktiv může být obecně v souladu s původním očekáváním bank, avšak rizika zpomalení přetrvávají. Většina moratorií skončila na konci roku 2020, s několika omezenými výjimkami, zejména v souvislosti s odvětvím pohostinství. Z prvních dvou měsíců roku 2021 vyplývá, že počet potenciálních selhání zřejmě nepřekročí původní odhad obsažený v podnikatelských záměrech bank ani nižší úroveň současných prognóz Řecké národní banky. Bezproblémový přechod na běžný způsob plateb pro vypůjčovatele je rovněž podpořen a) dočasným režimem dotací na splátky, který zavedly orgány pro dlužníky postižené koronavirem s půjčkami na hlavní bydliště (režim „Gefyra“), a b) řadou doplňkových produktů, které banky nabízejí životaschopným klientům, kteří se potýkají s dočasnými obtížemi. V nedávné době byl rovněž přijat podobný režim jako Gefyra zaměřený na podnikatelské úvěry malých a středních podniků a odborníků, který přispěje ke zmírnění lavinového efektu po ukončení moratorií. Přetrvávají však rizika nepříznivého vývoje, neboť negativní dopad na kvalitu aktiv se může přenést do druhé poloviny roku 2021 nebo do začátku roku 2022, zejména po zrušení různých programů státní podpory. To by mohlo znamenat vyšší potřeby tvorby rezerv, než jaké byly dosud zaúčtovány, aby bylo možné plně zachytit případný dopad pandemie na úvěrové portfolio. Významný tok nových špatných úvěrů navíc podle všech scénářů stále ukazuje, že je nutné, aby banky zlepšily vnitřní kapacitu pro životaschopnou dlouhodobou restrukturalizaci úvěrů s cílem splnit ambiciózní cíle v oblasti snižování úvěrů se selháním.

Řecká rozvojová banka nadále podporuje úvěry, a to nejen opatřeními, jež souvisejí s pandemií, ale také novými iniciativami, které jsou naplánovány na rok 2021. Fondu pro podnikové záruky v souvislosti s pandemií COVID-19 se podařilo do konce března poskytnout úvěry ve výši 5,4 miliardy EUR a očekává se, že spuštění nové výzvy pro malé podniky a odborníky k předkládání návrhů přinese další 0,4 miliardy EUR v podobě nových úvěrů. V rámci režimu TEPIX II byly do konce března poskytnuty úvěry ve výši téměř 2,6 miliardy EUR. Kromě toho probíhají diskuse o zavádění dalších programů v průběhu roku, které se zaměří na malé a střední podniky. Pozitivní dopad těchto podpůrných programů posílil čisté úvěry nefinančním společnostem, které nadále vykazovaly rekordní tempo růstu za 12 měsíců, jež v únoru 2021 dosáhlo 10,3 %, přičemž bylo vyšší u velkých společností než u malých a středních podniků. Budoucí postupné ukončování opatření státní podpory však může ovlivnit schopnost bank, aby si udržely tuto úroveň růstu úvěrů i v budoucnu. Náklady na úvěry nefinančním společnostem zůstaly stabilní na historicky nízkých úrovních, pokud

([14]) V rámci původního programu Hercules byly podepsány tři transakce, které obsahovaly úvěry se selháním v celkové výši 17,6 miliardy EUR a které budou uzavřeny v první polovině roku 2021, přičemž další transakce úvěrového portfolia ve výši 6 miliard EUR je blízko dokončení. Kromě toho byly oznámeny další čtyři transakce, které představují 16,3 miliardy EUR v hodnotě sekuritizací, a očekává se, že budou uzavřeny mezi čtvrtým čtvrtletím roku 2021 a druhým čtvrtletím 2022 s využitím nedávného prodloužení.

([15]) Pozastavení donucovacích opatření během pandemie mělo dopad na schopnost obsluhovatelů úvěrů vymáhat své úvěrové pohledávky. Orgány posuzují, zda by mohla být poskytnuta určitá flexibilita vzhledem k tomu, že právní rámec předpokládá opatření v případě, že vymáhané pohledávky nedostačují k plnění očekávaných podnikatelských plánů.

jde o velké podniky, zatímco u menších podniků byl zaznamenán mírný růst, který odrážel zvýšené úvěrové riziko. Čisté úvěry domácnostem nadále vykazují stabilní dvanáctiměsíční míru poklesu (–2,5 % v únoru 2021), a to i přes snížení bankovních úrokových sazeb pro tento typ úvěrů.

Řecký fond finanční stability dokončil třetí hodnocení správy řídících a dozorčích orgánů čtyř bank systémového významu. Poté bude následovat seznam doporučení určených bankám. V nedávné době přijatá změna rozhodného práva fondu zároveň umožňuje, aby se jako soukromý investor podílel na budoucím navýšení základního kapitálu bank, kde si udržuje svůj akciový podíl, počínaje nedávno dokončeným navýšením základního kapitálu jedné z bank systémového významu. Další klíčové aspekty, včetně doby existence fondu, správy, zvláštních práv, strategie odprodeje a kritérií způsobilosti bankovních orgánů, by měly být řešeny společně do října 2021.